

Aposteln Tomas

Jesus och tiden framför oss

Paul Lindberg
www.rikareliv.info

Innehåll

Förord	3
Jesus och tiden framför oss	5
Påven Benedikt XVI om Tomas	9
Tomas – det goda exemplet	12
Om Tomasevangeliet	14
Om Tomaskristna	16

Aposteln Tomas – Jesus och tiden framför oss

Text och foto: Paul Lindberg, Rikare Liv – Civilisation

Bild: Tomas enligt Bertel Thorvaldsen/ Thorvaldsens Museum, Köpenhamn

www.rikareliv.info 2012

Aposteln Tomas

Jesus och tiden framför oss

Jesus säger: den som tror på mig, den skall utföra gärningar som jag, och ännu större. (Joh. 14:12)

Personnamnen på Jesus och hans medföljare tycks ha en essentiell betydelse. Deras namn berättar om vilka de är. Ett modernt namn säger inte så mycket om den saken. Många undrar vad Gud egentligen heter, eftersom vi ska helga Guds namn. Det är alltså inte så lätt. Och ändå så förekommer det så mycket namnförklaringar i de kristna skrifterna. Har exempelvis namnet Tomas någon större andemening utöver att enbart vara ett särskiljande personnamn. Ja, det har det sannerligen; betydelsen kommer i perspektivet av en uppståndelse.

Aposteln Tomas

Jesus och tiden framför oss

Aposteln Tomas, *Táam, Tom, Toma*, med betydelsen av tvilling, eller delbar. I Johannesevangeliet är namnet skrivet med det grekiska Didymos, som betyder "tvilling". Jämför ordet *tom* i betydelsen delbar, med ordet a-tom, som betyder o-delbar. Aristoteles ansåg nämligen att atomen var materiens minsta beståndsdel, vilket visades vara fel. Men i detta sammanhang kan ordet *tvilling* ha en viss betydelse. Tvilling har betydelsen med jämna och likadana – jämlika.

Symboliken ur namnet Tomas har flera *denotationer*, och med symboliken av tvilling görs nämligen anhängarna till någonting betydelsefullt, de blir anhöriga till en jämlikhetens gemenskap, eller till ett symboliskt närstående släktskap, om man så vill.

I gemenskapen kallades man för systrar och bröder, som exempelvis Jesus broder Jakob. Och i en viss bemärkelse gjordes Tomas till Jesus jämlike, av Jesus själv, med förklaringen att Tomas förstått innebörden av det Jesus predikat, men även förståelsen av vem Jesus verkligen är. Jesus medföljare fick klart för sig att Jesus personligen är vägen, sanningen och livet. Men, även om de blev Jesus jämlikar, så blev de aldrig ansevärdare än läraren själv. Endast Jesus var deras ledare.

Namnen på Jesus och hans vänner tycks alltså inte på något sätt ha varit utan betydelse, eller av en slump. I den kristna läran har personnamnen en stor betydelse, exempelvis Jesus, *Yeshua*, (räddaren, frälsaren); Petrus, som betyder klippan, och så vidare.

Om Tomas levnadsteckning, kommer namnförklaringen alltid med som en viktig del av apostelns personlighet, som med namnet berättar något om hans

roll, som formade honom till den han blev. Det finns däremot ingenting om hans familjeförhållanden, eller om hans ställning i samhället.

I Evangelium berättas det enbart om Tomas i flerställiga relationer med de övriga rollinnehavarna. I Johannesevangeliet finns emellertid viktiga personbeskrivningar, som klargör Tomas delaktighet i det eftersträvansvärda, det som senare kom att leda till Evangelium – Glädjebudskapet om en möjlig uppståndelse.

När Jesus vän Lazarus från Betania utanför Jerusalem dog ville Jesus ta sig till hans familj. Men hans vänner och lärjungar varnade Jesus att det kunde bli hans död, medan Tomas då säger de berömda orden till dem: "Låt oss gå med för att dö med honom". (Joh. 11:16)

Trots faran beslutar sig Jesus ändå att ta sig till Jerusalem och säger till medföljarna: "Och vägen dit jag går, den känner ni", då reagerar Tomas intuitivt: "Rabbi, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna vägen?" (Joh. 14:5)

Jesus berättar då för Tomas att han är vägen, sanningen och livet. Jesus är den efterföljansvärde.

Efter det att Jesus hängts på tortyrkorset, och sedan begravts, så får hans vänner en chockartad upplevelse, minst sagt – Jesus återuppstår efter några dagar. Men, vem skulle kunna tro på något sådant?

Jesus vänner blev vittnen till att Jesus återuppstått, men i denna händelse hade inte Tomas varit med, och tvivlade därför på det helt osannolika att Jesus skulle kunna ha återuppstått. När Tomas senare träffar Jesus blir han övertygad.

Tomas håller mycket av Jesus, med en obeveklig troshängivenhet för Jesus och hans målinriktning. Trots att han visste att Jesus går i döden om han begav sig till Jerusalem, så tvekade han aldrig själv att gå med Jesus i döden. Men varför dog inte Tomas medan Jesus dödades?

Tomas hängivenhet till Jesus, och hans föreställning att om de tillsammans kommit till Jerusalem skulle de också tillsammans ha dödats. Men den betydelsen hade aldrig Tomas, medan Jesus utgjorde ett hot mot den bestående ordningen. Även om Tomas visade på en exemplarisk lojalitet mot Jesus, så ville troligtvis aldrig Jesus att Tomas skulle behöva uppoffra sig på det viset.

Tomas anses allmänt som en tänkande, analyserande och reflekterande människa, som i sin tillblivelse fått smaka på prövandets och knogandets väg

till visshet, och för den vunna vissheten var han villig att dö. Det beaktansvärda hos Tomas är hans lojalitet till Jesu andlighet och programförklaring. Hans ståndpunkt att gå med Jesus i döden utgör heller inget exempel på okritiskt bifall eller fanatism.

Jesu lärjungar och vänner har ansetts vara enkla människor, ja vanliga arbetare, i ordets bästa bemärkelse. Och människosonen Jesus var en av dem – det är poängen med epitetet "människoson". Men de flesta av dem var ändå bildade människor och skolade i den judiska läran. Det kan vi själva få klart för oss när vi läser deras skrifter. Deras bildning var en förutsättning för att de överhuvudtaget skulle kunna förstå Jesus något annorlunda tillvägagångssätt i predikningarna.

Läraren använde en effektiv inlärningspedagogik, liknande "bokmärken", eller kätthästar, som associativa påminnelser, om det Jesus berättat för dem. Genom liknelser kunde de tradera Jesu förkunnelser. Jesus kom också med uppmaningen att människorna skulle profetera och skriva ned vad de lärt sig. Många tusentals efterföljare var hörsamma och gjorde vad Jesus bad dem om.

Det kom med tiden att uppstå motsättningar inom kristenheten. Efter bara hundra år och ytterligare århundraden därefter, ville vissa människor brännmärka den kristna rörelsen med sina egna bomärken. En del av dessa människor ville att den växande kristenheten skulle underställas kejsarstaten, medan andra försvarade Jesusintentionen, och ville gå den utstakade vägen, som de ansåg vara sanningen för livet.

I propagandan gjordes Tomas till "tvivlaren" i negativ betydelse, och att han skulle ha varit svag i tron på Jesus, att han inte ville underställa sig "tron allenast". Han kom också att beskyllas för "gnostiker", vilket han självklart var, men i den bemärkelsen att han tog ansvar för Jesus innerliga lära, men också för den personliga möjligheten att få tänka fritt, i enlighet med den fria viljan.

Tomas har i modern tid blivit något av en symbol för det fria ordet, och den fria viljan, med ett sunt ifrågasättande.

Jesus och tiden framför oss, är ett interregnum mellan Jesu död och hans återkomst. Idag kan vi emellertid glädjas åt att tveksamheten till Tomas totalt har förändrats. Tomas tillhör Jesu utvalda apostlar och räknas av kristenheten som den fjärde digniteten, enligt Nya testamentet.

Påven Benedikt XVI om Tomas

Benedikt XVI har i en skriftställning med tolv skrifter kring Jesus utvalda apostlar, gjort klart att Tomas utgör en av de fyra främsta apostlarna.

Benedikt XVI: "Tomas står alltid med i de fyra apostlalistorna i Nya Testamentet, och i de tre första evangelierna nämns han bredvid Matteus (jfr Mt 10:3; Mk 3:18; Lk 6:15), medan han i Apostlagärningarna förekommer tillsammans med Filippos (Apg 1:13)." "Johannesevangeliet nämner honom flera gånger med tillnamnet "Didymos" (jfr Joh 11:16; 20:24; 21:2), vilket mycket riktigt på grekiska betyder "tvilling". Det är inte klart varför han bär detta tillnamn."

Om det föredömliga skriver Benedikt XVI: "Tomas beslutsamhet att följa efter Mästaren är verkligen förebildlig och ger oss en värdefull lärdom. Den uppenbarar en total disponibilitet när det gäller troheten mot Jesus – som går så långt att man vill identifiera sitt eget öde med hans och med honom dela den yttersta prövningen: döden. Ja, sannerligen, det viktigaste är att aldrig skilja sig från Jesus."

Om det efterföljansvärda skriver Benedikt XVI: "Evangelierna använder också verbet "efterfölja", för att säga: dit han går, dit måste också hans lärjunge gå. På detta sätt bestäms den kristnes liv som ett liv med Jesus Kristus, ett liv som skall tillbringas tillsammans med honom. Det som sker mellan aposteln och de honom anförtrodda kristna, måste naturligtvis framför allt gälla förhållandet mellan de kristna och Jesus själv: att dö tillsammans, att leva tillsammans, att vara i hans hjärta, liksom han är i vårt hjärta."

Benedikt XVI menar att det är oklart varför Tomas bär tillnamnet "Didymos".

Etymologiskt har uppkomsten av namn många oförklarliga orsaker och betydelser, även om vi vet vad orden betyder, som hos Tomas. Det kan i så fall vara så enkelt som att Johannes konstaterar på grekiska vad det arameiska namnet Tomas betyder, och ger därmed ett tecken av att detta har sin betydelse – eftersom han förklarar namnets betydelse.

Tomas namn, och flera med honom, skulle trots allt kunna ha en speciell betydelse. Sammanhang och händelser, tillsammans med de agerande personerna, som utgör underlaget för det som utvecklades till Evangelium, har sin logik med de personliga namn som huvudrollsinnehavarna bär. Eftersom vi bryr oss om de aktuella personernas namn i så hög grad, och många gånger frågar oss varför Gud trots allt inte bär ett namn, så som människor gör, så borde det kunna finnas en förklaring. Och det gör det.

Min undran

Guds tecken, eller namn, är osynligt på grund av dess outgrundliga omfattning – enligt semantiska tolkningar. Egentligt namn, *nomen proprium*, "ovan", eller i betydelsen "högsta", och som *antroponym*, enskilt personnamn, har resulterat till ståndpunkten att det funnits en oupplöslig bindning mellan personen och namnet.

Namn har en stor betydelse inom alla kulturer. I flera kulturer existerar vissa namnbyten på grund av värderingarna av nya personförhållanden. I Europa, exempelvis, i och med adlande, eller med nya titulaturer, och så vidare, är det frågan om en tilläggsform av namnets betydelse.

Att namn ändras efter var och ens fason, har varit vanligare bland vissa av världens kulturer – men har förekommit mer eller mindre inom kulturerna.

Inom hela den Indoeuropeiska språkgemenskapen har det nyfödda barnet i stort sätt fått ett förnamn som sedan följt dem livet igenom. Namnbyten, när exempelvis människor får en ny fason, eller klädnad, ges en signatur(a), vilket handlar i likhet med Jesu symbolik om märkning av får – de som genomgått en ny tillblivelse. Namnbyten har funnits sedan urtiden för personers status och prestige. I den andan får exempelvis en nyutsedd påve ett nytt namn, och de som inträder i ett kloster markeras med ett nytt namn i en ny tillvaro.

Namn har säkert varit behovsframkallat av ren praktisk nödvändighet. Och i

de första civilisationssprången uppkom namn genom hierarkisk urskiljning. Med tvådelade namn över *ära* och *styrka* (ditematisk), som senare kunde utvecklas till adelsnamn. De lägre klassernas namnbildning utgick från början av ett enda namn (monotematisk).

Egennamnen har svarat mot ett praktiskt identifikationsbehov. Namnet särskiljer en mängd företeelser, Ortsnamn, företagsnamn och människor, och så vidare. Den rätta identifikationen av egennamnet, som motsvarar den rätta kvalitativa identifikationen – utan världsliga hierarkiska värderingar – kommer att gälla först med den uppenbarade människan. Och i det sammanhanget kommer vi att kunna hitta Guds namn.

Människans egennamn av i dag, är hopplöst stereotypa, och några nybildningar av förnamn förekommer knappast längre i världen – mer än i öknamn eller artistnamn. Så namnen är knappast längre någon större identifikation av en människa. Även om ett personnummer är optimalt särskiljande, så beskriver inte detta nummer särskilt mycket om individens medvetande.

Benämningarna Livsanden, Heliga Anden, Gud, Herren eller Allah är inga namn på Gud, medan däremot Jahve och Jehova är benämningar som gjorts till egennamn. Kring föreställningarna om Gud finns ett identifikationsbehov, och då har egennamn och epitet fått ersätta Guds riktiga Namn – som vi alltså ännu inte känner till. Men – och det är viktigt – ersättningsnamnen duger trots allt bra och bör respekteras, eftersom vi ännu inte har någonting annat.

Tomas – det goda exemplet

Benedikt XVI ger en rad positiva utlåtanden över Tomas föredömlighet: "Jesus säger: "Och vägen dit jag går, den känner ni" (Joh 14:4). Då avbryter Tomas och säger: "Herre, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna vägen?" (Joh 14:5)."

Påven kommenterar: "I själva verket visar han med dessa ord en tämligen låg grad av förståelse. Men det som han säger ger Jesus anledning att uttala de berömda orden: "Jag är vägen, sanningen och livet" (Joh 14:6). Det är alltså i första hand för Tomas som denna uppenbarelse sker. Men den gäller för oss alla och för alla tider. Varje gång när vi hör eller läser dessa ord, kan vi i tankarna ställa oss bredvid Tomas och föreställa oss att Herren också talar med oss, så som han gjorde med honom."

"Samtidigt ger hans frågor oss så att säga också rätten att be Jesus om förklaringar. Ofta förstår vi honom inte. Låt oss ha modet att säga: "Jag förstår dig inte! Herre, lyssna på mig, hjälp mig att begripa!" På det viset och med denna frimodighet, som är det sanna sättet att bedja, att tala med Jesus, uttrycker vi litenheten i vår förmåga att förstå. Samtidigt intar vi den förtröstansfulla hållningen hos den som förväntar sig ljus och kraft från den som förmår att ge detta."

Benedikt XVI fortsätter: "Evangelisten fortsätter med ett sista ord av Jesus till Tomas: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå skall tro" (Joh20:29). Denna mening kan också sättas i presens: "Saliga de som inte ser och ändå tror." Hur det än må vara med denna tolkning, så uttalar Jesus här en grundläggande princip för de kristna, de som skall komma efter Tomas, och därmed för oss alla."

Benedikt XVI skriver: "Aposteln Tomas' exempel är viktigt för oss av åtminstone tre anledningar: för det första därför att han tröstar oss i vår

osäkerhet; för det andra därför att han visar oss att varje tvivel kan leda till ett lysande resultat bortom all osäkerhet; och slutligen därför att orden som Jesus riktar till honom påminner oss om den mogna trons sanna innebörd och uppmuntrar oss att trots alla svårigheter fortsätta på vår väg i trohet mot honom.”

”Det fjärde evangeliet gör ett sista omnämnande av Tomas, strax efter det underbara fiskafänget i Tiberias’ sjö, och skildrar honom som vittne till den Uppståndne (jfr Joh 21:2). Vid detta tillfälle nämns han omedelbart efter Petrus, ett tydligt tecken på den stora betydelse som tillmättes honom i de första kristna församlingarna. I hans namn skrevs sedan *Tomasakterna* och *Tomasevangeliet*. Båda är apokryfa texter, men trots detta viktiga för studiet av kristendomens ursprung.”

Benedikt XVI: ”Till sist vill vi erinra om att aposteln Tomas enligt en antik tradition först evangeliserade Syrien och Persien (det uppger redan Origines som är citerad hos Eusebius av Caesarea, Hist.Eccl. 3.1) och att han sedan nådde fram ända till västra Indien (jfr *Tomasakterna* 1-2 och 17 ff), varifrån kristendomen sedan också kom till norra Indien. I detta missionsperspektiv avslutar vi våra reflexioner och uttrycker en önskan att aposteln Tomas’ exempel alltmer skall stärka vår tro på Jesus Kristus, vår Herre och vår Gud.”

27 september 2006. Utdrag ur Påvens skrift om Aposteln Tomas, publicerad i Katolsk Observatör. Översättning: Per Paul Ekström.

Om Tomasevangeliet

Tomasevangeliet utgör sannolikt de först nedskrivna orden uttalade av Jesus. Tomas hade en intellektuell kapacitet genom att ta tillvara sin fria vilja. När han inte förstod, så vågade han ifrågasätta. Han tycks ha kommit Jesus närmast, och med en vilja att följa Jesus under alla omständigheter. I Tomasevangeliet ser vi ingenting av Tomas själv, där hittar vi enbart Jesus rena tankar, helt utan reflexioner. Det är alltså ingen Jesusbiografi, författad så som de övriga evangelisterna gjorde. Men just för att Tomasevangeliet är renskrapad på någon författares värderingar, så kan Tomas oomtvistliga lojalitet till Jesus vara en medveten handling för att låta Jesus uttalade ord upprättas i solitär betydelse – enbart med Jesus egna ord. Jesus ord kom först, och med Tomasevangeliet ges exemplet för en uppmaning att gå vidare och fylla på. Och så blev det.

År 1897 och 1903 hittade egyptologen Bernard Pyne Grenfell och kollegan Arthur SurrIDGE Hunt mängder av papyrusmanuskript i staden Al Bahnasa, 17 mil sydväst om Kairo i Egypten. Fynden var mest fragment och på grekiska från slutet av 100-talet. Och omkring 40 år därefter, 1945, hittades hela Tomasevangeliet i byn Nag Hammadi i Egypten.

Forskarna som hittade fynden i Nag Hammadi lät direkt offentliggöra bildmaterial på originalskriften för att rädda den autentiska digniteten. Efter att detta oerhörda fynd offentliggjorts, uttalades en ganska osaklig skepticism, som att det bara var en gnostisk text och inte kristen, och så vidare. Det menades också att texten inte var som de fyra övriga evangelietexterna, med utförliga litterära händelseberättelser, och därför inte kunde bindas till Jesus.

Det lades även ut dimridåer och antaganden om vad texten skulle ha för en bakomliggande bevekelsegrund. Kritiker menade att Tomasevangeliet inte var en evangelietext, eftersom innehållet inte var upplagt som de andra fyra. En sådan argumentering går knappast ihop med hela den omfattande historien om Jesus.

Jesus var aldrig ensidig eller fördomsfull. Jesus utvalde själv sina apostlar, och Tomas var en av dem. Men däremot utvaldes aldrig Paulus till detta ämbete. Och de kritikanter som inte kunde acceptera Tomasevangeliet och misstänkliggjorde denna text, var sannolikt rädda för förändringar. Vad ska hända med historien om Jesusbilden förändras, tycktes en hel del inom kristenheten ha ängslats över.

Tiderna förändrades och Tomasevangeliet visade sig inte alls vara något hot mot någon, men däremot ett steg närmare personen Jesus själv – hans egna och innerliga tankar.

Innehållet i Tomasevangeliet utgör Jesus ord, som lade en tydlig grund för hur vi människor ska förhålla oss till varandra, för att vi helt enkelt ska kunna leva med varandra. Han uppmanar människorna att söka kunskap till att bli självmedvetna, omvärldsmedvetna och Gudsmedvetna. Och Jesus predikningar har Tomas på ett adekvat sätt återgivit mycket bra. Hans återgivning spreds omedelbart, med uppmaningen att medföljarna ska utföra skrifter efter Tomas grundmall. Jesusanhängarna gjorde som de uppmanats att göra; de formulerade skrifter med varierat innehåll, med biografier om Jesus själv, som person och förkunnare. Och så blev det – massor av skrifter.

”Många har redan sökt ge en samlad skildring av de stora händelser som ägt rum ibland oss, så som det berättats för oss av dem som från första stund var ögonvittnen och blev ordets tjänare, och efter att grundligt ha satt mig in i allt ända från början har nu också jag beslutat att i rätt ordning skriva ner det...” (Luk 1:1-3)

Tomasevangeliet skrevs troligtvis ned i direkt anslutning till händelseförloppen kring Jesus och hans död, eller omedelbart därefter. I så fall utgör säkert Tomas text det som beskrivits som urkällan till Jesus innerliga tankar, det som idag kallas Q-källan. Det har även kallats Logiakällan, vilket är ett begrepp inom bibelforskningen för antagandet av ett tidigt, förlorat evangelium, som kan ha fungerat som förlaga, mall eller urkälla till de övriga fyra evangelietexterna, men det gäller likaväl för övriga olika Jesustexter.

Det var Jesus själv som uppmanade sina medföljare och efterföljare att sprida innehållet om det glada budskapet – gör människorna till lärjungar, enligt Matteus. Den förlorade texten som saknades, kan inte vara något annat än Tomasevangeliet som hittades 1945 i Nag Hammadi i Egypten.

Om Tomaskristna

De som varit i den Indiska delstaten Kerala, i sydvästra Indien har fått uppleva en märkelig syn. Enligt berättelserna är det som att komma till ett annorlunda kristet land med stor mångfald och tolerans. På flera ställen i delstaten, som i regionen Kottayam, vimlar det av kristna kyrkor, församlingshus och kapell, och minst lika gamla som i den övriga kristenheten.

Kerala är överhuvudtaget en märkelig Indisk delrepublik. På 1950-talet hade en ung maharadja ärvt regentskapet efter sin far. Därefter gjorde den unga maharadjan det unika att han ställde upp i de politiska valen, som socialist och troende. Och han lyckades ena befolkningen i en ekumenisk och synkretistisk samhällsutveckling, där tomaskristna av olika schatteringar, tillsammans med hinduer av olika slag, buddhister och katoliker med flera har kunnat uppvisa en föredömlig gemenskap.

Bland vissa grupperingar av hinduer och vissa sekter av tomaskristna förekommer det inslag av kastsystem, men som har bekämpats. Numera hjälper Kerala parias från andra indiska delrepubliker att konvertera till buddhism för att kringgå dessa fruktansvärda kränkningar av människovärdet. I övriga indiska delstater tillämpas kastsystemet även av den traditionella kristna rörelsen, och i en mycket stor omfattning. De som drabbas värst är pariaskasterna bamons, bhandaris, kolis och prabhus, vilka är exempel på kristna kaster.

De olika religionshögtiderna firas gemensamt i Kerala. Något liknande, och i en så hög utsträckning förekommer knappast någon annanstans i den övriga världen.

Alla kristna rörelser i Indien menar i största allmänhet att de kristnades genom aposteln Tomas under första halvan av första århundradet. Det är en grundläggande uppfattning av Indiens olika kristna kyrkor.

Enligt de indiska källorna kom Tomas sjövägen år 52 till staden Cranganore, men där har man funnit tecken på att det tidigare kan ha funnits kristna och judar i staden.

Tomas predikade och organiserade sju församlingar och gav dem namn som än idag används av församlingarna. Han utbildade präster, med idag prästsläkter som anser sig ha anor från de första Tomasanhängarna. Traditionen i Indien har lagt stor vikt vid att hålla reda på släktleden.

Tomas lär också fått ha lidit martyrdöden i staden Mailapur utanför Madras. En kristen kyrka i staden lär vara byggd över hans grav.

I den syriska traditionen om aposteln Tomas finns det ingenting skrivet om några tvivel av något slag. Tomas räknas hos dem som en stor förkunnare och trosvittne.

Hos de syriska tomaskristna finns en äldre tradition än de indiska, från någon gång i mitten av första århundradet, som handlar om och hur Tomas kom till Indien. Det handlar om en reseberättelse som fått benämningen Tomasakterna.

Handlingen utspelar sig i Jerusalem. Berättelsen börjar med den uppståndne Jesus som säljer Tomas som slav till en handelsresande, som sedan för honom vidare till en hamn, och reser bort på ett handelsfartyg. De kommer så småningom fram till Indien, där de träffar en mäktig härskare. Tomas berättar för härskaren om sig själv och omvänder honom till tron på Jesus ord. Därmed börjar historien om Tomas missionerande i Indien.

Härskarens namn var Gundaforus som ansetts ha varit en fantasifigur. Men med arkeologiska utgrävningar i nordvästra Indien har man funnit ett mynt med kunganamnet Gundaforus, som möjligen kan vara samma person.

Inom Tomasforskningen finns förslaget om att Tomas kan ha missionerat i länder som Pakistan och längre upp i nordväst. Det rör sig om regionerna kring det som under 200-talet kom att betraktas som Parthiska imperiet – alltså inom den persiska intressesfären.

Att som i Tomasakterna resa till Indien var på den tiden inte det allra svåraste. Från Jerusalem ledde karavanvägen genom Syrien till flodsystemen Eufrat och Tigris och med den tidens flodtrafik gick vägen rakt söderut till hamnstäderna vid Persiska viken. Färden gick sedan vidare med hjälp av passadvindarna över nordligaste Indiska oceanen. En alternativ handelsväg var via Röda

havet och längs Sydaribien och nordliga Indiska oceanen. Det var de snabba handelsvägarna under antiken. Än i dag används dessa handelsvägar av handelsmän och med segelbåtar av gammalt slag.

När Tomas kom till Indien var han sannolikt mån om att skriva ned märkliga händelser och andliga spörsmål, som han kom att få uppleva. Hans erfarenhet av att ha skrivit Tomasevangeliet, kom väl till pass då han for iväg till Indien.

Enligt indiska traditioner så ska det ha funnits en hel del skriftmaterial framställt av Tomas själv. Och dessa skrifter bevarades omsorgsfullt fram till slutet av 1500-talet. Vid den tiden ockuperades sydvästra Indien av kolonistörer från Portugal.

I Europa rasade vid samma tid förföljelser av olikänkande, som jagades och mördades av Inkquisitionen. Häxjakt av olika slag förlamade Europas folk i en omfattning som fortfarande har satt sina spår. Alla texter som andades gnosticism brändes, och bland dem brändes Tomasevangeliet. Denna period i Europas historia brukar kallas Den mörka medeltiden.

Portugiserna lät utplåna den gamla Tomaskyrkliga traditionen, längs hela den Indiska västkusten, med bedömningen att det var en irrlära. Precis så som kristenheten gjorde i Europa.

Det var året 1599, som portugiserna beslutade att alla de antika handskrifterna skulle förstöras. Allt det som Tomas och de Tomaskristnas skrivit ned av historiskt och litterärt kulturarv brändes för att aldrig mer finnas till. Många forsklare tror att Tomas hade med sig material från Jerusalem, eller i vilket fall hade restaurerats under tiden han missionerade i Indien. Men hela denna kyrkohistoria förstördes alltså.

Det var samma kolonistörer som möjliggjorde kastsystemets bevarande i den kristna kyrkan i Indien. Allt för utnyttjandet av billig arbetskraft på ett så optimalt sätt som möjligt. Dessa händelser skedde under Portugals storhetstid som supermakt tillsammans med Spanien.

Vad finns då kvar av Tomastraditionen i det nuvarande Indien? Det finns i form av berättelser och sånger, som inte är så värst gamla, och inte mycket mer. Men i de gamla kyrkobyggnaderna och klostren från gamla tider, finns en kulturskatt, som kanske kan ge ledtrådar och möjligheter för att återställa en viss del av det som förlorats.

Ryktbarheten om Tomas som missionär finns vida omkring. Han tillhörde de omkring 120 Jesusanhängare som utgöts av Guds andekraft, och räknas av många som en av de främsta missionärerna inom kristenheten. Hans namn är förknippat med människorna kring delar av södra Asien, kring länderna vid norra Indiska oceanen och länderna norr över, och öster ut över hela Indien.

Det finns idag omkring 7 miljoner Tomaskristna i världen.